

Του
Κωνσταντίνου Δέλτα*

COVID-19 και Σύγχρονη Ανθρώπινη Παρέμβαση

Πριν από μερικά χρόνια είχα δημοσιεύσει στον καθημερινό Τύπο ένα άρθρο με θέμα την κατά Δαρβίνο και Γουάλας εξέλιξη των ειδών με βάση τη φυσική επιλογή και εξηγούσα ότι εδώ και πολλές δεκαετίες, αν όχι εκατονταετίες, το ανθρώπινο είδος καταφέρνει και πάει ενάντια, σε κάποιο βαθμό, με αυτή τη θεωρία.

Εξηγούσα ότι σε κάποιο βαθμό, σίγουρα όχι απόλυτο, η επιβίωση του ανθρώπου με αυξημένο προσδόκιμο επιβίωσης σήμερα είναι περισσότερο αποτέλεσμα Ανθρώπινης Επιλογής και τεχνολογίας που ανέπτυξαν οι άνθρωποι και όχι της τυφλής φυσικής επιλογής σε ένα περιβάλλον όπου επιλέγονται οι βιολογικά ισχυρότεροι. [...]

Η ουσία της θεωρίας της Εξέλιξης των Ειδών με βάση τη Φυσική Επιλογή είναι ότι σε κάθε συγκεκριμένο περιβάλλον επιβιώνουν οι πιο ισχυροί οργανισμοί. Η ποιότητα που τους επιτρέπει να επιβιώνουν ως είδος περισσότερο παρά ως μεμονωμένα άτομα, έγκειται είτε στην ικανότητά τους να προσαρμόζονται πιο αποτελεσματικά στις αντίξοες μεταβαλλόμενες συνθήκες του φυσικού περιβάλλοντος είτε στην ικανότητά τους να αφήνουν πιο πολλούς απογόνους, οι οποίοι αποκτούν τα ίδια κληρονομήσιμα χαρακτηριστικά. Φυσικά, αυτή η προσαρμοστικότητα και το αντίξοο περιβάλλον στο οποίο αναφέρομαι αφορούν σε εποχές όπου ο άνθρωπος και το φυσικό περιβάλλον είχαν μια πιο άμεση σχέση και η εξάρτηση του ανθρώπου από το φυσικό περιβάλλον ήταν καταλυτική και καθοριστική. [...]

Ένα καίριο ερώτημα είναι αν σήμερα εξακολουθούν να ισχύουν οι ίδιοι κανόνες που οδηγούν στην εξέλιξη των ειδών, ειδικά σε ό,τι αφο-

ρά στον άνθρωπο. [...] Ας δούμε τη θετική άποψη που αφορά στις συνθήκες που βρίσκονται οι σύγχρονες κοινωνίες, ανεξάρτητα από τη γενετική σύσταση των ανθρώπων, που αναπόδραστα διαδραματίζει μεγάλο ρόλο στην ανθεκτικότητα ενός εκάστου ασθενούς. Σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία της πανδημίας COVID-19 είναι οι ακόλουθοι:

1. Πολύ πιο εξελιγμένες επιστήμες της υγιεινολογίας, επιδημιολογίας και μοριακής ιολογίας, που οδηγούν σε σύντομο χρόνο σε στοιχειώδη συμπεράσματα αναφορικά με τη φύση του ιού και τη μεταδοτικότητα του και τη λήψη μέτρων.

2. Πολύ καλύτερα ιατρικά εργαλεία και ιατρικό υποστηρικτικό περιβάλλον για να βοηθήσουν τον ασθενή να ξεπεράσει τη μόλυνση.

3. Εξαιρετικά εξελιγμένες μέθοδοι ανίχνευσης του ιού σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, τόσο σε επίπεδο γενετικού υλικού του ιού όσο και σε επίπεδο αντισωμάτων κατά του ιού.

4. Μέσα άμεσης ενημέρωσης του κοινού. Το μόνο μειονέκτημα είναι ότι με την ίδια ευκολία διασπείρονται και ψευδείς ή λανθασμένες ειδήσεις.

5. Η παγκοσμιοποίηση και το διαδίκτυο δίνει την ευκαιρία για αλληλο-ενημέρωση μεταξύ των εμπειρογνομώνων επιστημόνων και μεταξύ αυτών που είναι επιφορτισμένοι με την πολιτική της υγείας, οπότε η εμπειρία του καθενός δημοσιεύονται και αξιοποιούνται σε όλο τον κόσμο.

6. Εξαιρετικά εξελιγμένες μέθοδοι για έλεγχο παλαιών ή νέων φαρμάκων και ανάπτυξη νέων εμβολίων.

7. Η τεχνολογία βοηθά στη διατήρηση τόσο

των επαγγελματιών όσο και των κοινωνικών σχέσεων συμβάλλοντας και στην άμβλυση των ψυχολογικών επιπτώσεων, που είναι αποτέλεσμα του περιορισμού των ανθρώπων στο πλαίσιο των μέτρων που λαμβάνονται για αντιμετώπιση της πανδημίας.

Συμπερασματικά, χωρίς την ανάπτυξη της ανοσίας της αγέλης, που ίσως θα είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης του ιού στην έλλειψη εμβολίου, ο μόνος άλλος τρόπος άμυνας του ανθρώπου είναι με όλα τα πιο πάνω εργαλεία, αφενός για να ελέγξει τη διασπορά του ιού και από την άλλη να υποστηρίξει τους ασθενείς μέχρι να ξεπεράσουν την ίωση. Στην απουσία των πιο πάνω εφοδίων, η ανθρωπότητα θα θρηνούσε πολύ περισσότερα θύματα, ως αποτέλεσμα της φυσικής επιλογής, με την έννοια ότι οι πιο αδύναμοι οργανισμοί υποκύπτουν στον ιό.

Τη γενετική μας σύσταση δεν μπορούμε ακόμη να την αλλάξουμε. Αν υπάρχει Πεπρωμένο, αυτό είναι! Αν δεν μπορούμε σήμερα ακόμη να επέμβουμε στο DNA μας, μπορούμε όμως να τροποποιήσουμε το περιβάλλον μας, στην πιο ευρεία του έννοια.

Βέβαια, ποτέ δεν γνωρίζουμε πότε θα ενσκήψει στη γη κάποια φυσική ή άλλη καταστροφή την οποία θα αδυνατεί να αντιμετωπίσει η υφιστάμενη γνώση και τεχνολογία, οπότε τα ντρία θα αναλάβει κατά κύριο λόγο ή και αποκλειστικά και πάλι η Φυσική Επιλογή. Την οποιαδήποτε αλαζονική συμπεριφορά μας απέναντι στη φύση ενδέχεται τότε να την πληρώσουμε πολύ ακριβά, τόσο ως άτομα όσο και ως είδος.

* Καθηγητής Γενετικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου